Rok II. Warszawa, 18 stycznia 1923 r. Nr. 3.

JEŹDZIEC i HODOWCA

WARUNKI PRENUMERATY TYGODNIKA WRAZ
Z DODATKAMI W PRZEDDZIEŃ WYŚCIGÓW,
Za I kwartał wynosi 5,000 mk.
Cena numeru 400 Mk.
ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:
Warszawa, Hotel Europejski Nr. 106.

Z powodu stale wzrastających kosztów wydawnictwa — uprzejmie prosimy o niezaleganie w prenumeracie i wnoszenie jej przekazami pocztowymi.

Oględziny ogierów-reproduktorów zakupionych w Anglji dla Zarządu Stadnin Państwowych (*fot. własn. „Jeźdź. i Hod."*).

Przyczynek do badań nad źrebnością klaczy.

Na zasadzie zestawień z trzech okresów kopulacyjnych w państwowej stadninie koni w Janowie Podlaskim.

A) KLACZE PEŁNEJ KRWI ANGIELSKIEJ.

a) *Klacze młode stanowione po raz pierwszy w życiu.*

1920 r. — Stanowiono 19 klaczy — pierwiastek, zostało źrebnych 13, jałowych 6.

Na 13 źrebnych przypadło 53 skoki po 4,08 na klacz, przyczem po 2 skoki miały 4 klacze, po 3 — 1 kl., po 4 — 4 kl., po 5 — 2 kl., 7 skoków miała 1 klacz (Gamma, której po 5 skoku ogier został zmieniony), 9 skoków — 1 klacz (Francja, której po 4 skoku ogier został zmieniony).

Poszczególne 13 klaczy po raz ostatni przyjęły ogiera w dni następujące:

9 dnia po poprzedniem stanowieniu 4 kl.
14 „ „ „ „ 2 „
18 „ „ „ „ 2 „
23 „ „ „ „ 2 „
26 „ „ „ „ 1 „
28 „ „ „ „ 1 „
35 „ „ „ „ 1 „

Na 6 jałowych klaczy przypadło 31 skoków, po 5,17 na klacz, przyczem 1 skok miała 1 klacz, 2 — 1 klacz, 5 — 1 klacz, 6 — 1 klacz, 7 — 1 klacz. (Chrysothemis, której po 5 skoku ogier został zmieniony), 10 skoków miała 1 klacz.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

Odrazu po pierwszym stanowieniu 1 klacz.
14 dnia po poprzedniem stanowieniu 1 kl.
17 „ „ „ „ 1 „
22 „ „ „ „ 1 „
23 „ „ „ „ 1 „
48 „ „ „ „ 1 „

1921 r. — Stanowiono 2 klacze, została źrebna 1, jałowa 1.

Na 1 źrebną przypadło 4 skoki. Przyjęła ogiera po raz ostatni 9 dnia po poprzedniem stanowieniu.

Na 1 jałową przypadło 7 skoków. Przyjęła ogiera ostatecznie 17 dnia po poprzedniem stanowieniu.

1922 r. Stanowiono 2 klacze, zostały źrebne obydwie.

Na 2 źrebne przypadło 8 skoków, po 4 na klacz, przyczem 1 klacz miała 2 skoki, 1 klacz 6 skoków.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

19 dnia (w ch. od 14 dnia) po poprzed. stanow. 1 kl.
24 „ (w ch. od 23 dnia) „ „ „ 1 „

b) *Klacze ze źrebiętami.*

1920 r. — Stanowiono 4 klacze, została źrebna 1, jałowych 3.

Na 1 źrebną przypadł 1 skok.

Przyjęła ogiera: 13 dnia po oźrebieniu się.

Na 3 jałowe przypadło 7 skoków 2,33 na klacz, przyczem po 2 skoki miały 2 klacze, po 3 skoki 1 klacz.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

13 dnia po poprzedniem stanowieniu 1 kl.
17 „ „ „ „ 1 „
21 „ „ „ „ 1 „

1921 r. — Stanowiono 10 klaczy, zostało źrebnych 7, jałowych 3.

Na 7 źrebnych przypadło 12 skoków, po 1,7 na klacz, przyczem po 1 skoku miało 5 klaczy, 2 skoki 1 klacz, 4 skoki 1 klacz.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

9 dnia po oźrebieniu się 2 kl.
10 „ „ „ 1 „
12 „ „ „ 1 „
17 „ „ „ 1 „
14 dnia po poprzedniem stanowieniu 1 kl.
15 „ „ „ „ 1 „

Na 3 jałowych przypadło 11 skoków, po 3,66 na klacz, przyczem po 2 skoki miały 2 klacze, 7 skoków 1 klacz.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

17 dnia po poprzedniem stanowieniu 1 kl.
22 „ „ „ „ 1 „
24 dnia (w ch. od 22 dni) po poprzed. stan. 1 kl.

1922 r. — Stanowiono 18 klaczy, zostało źrebnych 13, jałowych 5.

Na 13 źrebnych przypadło 20 skoków, po 1,55 na klacz, przyczem po 1 skoku miało 7 klaczy, po 2 skoki 5 klaczy, 3 skoki 1 klacz.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

8 lub 9 dnia po oźrebieniu się 4 klacze.
11 dnia (w ch od 10 dnia) po oźrebieniu się 1 kl.
12 „ „ „ „ 1 „
14 „ „ „ „ 1 „
17 dnia po poprzed. stanow. 1 kl.
21 „ „ „ „ 3 „ (2 w ch. od 20 d.)
25 „ „ „ „ 1 „
32 „ „ „ „ 1 „

Na 5 jałowych przypadło 10 skoków, po 2 na klacz, przyczem po 1 skoku miały 2 klacze 2 skoki 1 klacz po 3 skoki 2 klacze.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

9 dnia po oźrebieniu się 1 kl.
23 „ „ „ „ 1 „
22 dnia po poprzedniem skoku 1 kl.
27 dnia (w ch. od 25 dni) po poprzed. skoku 1 kl.
39 „ „ „ „ 1 „

c) *Klacze, które poroniły lub straciły źrebięta.*

1920 r. — Stanowiono 2 klacze, obydwie zostały źrebne.

Na 2 źrebne przypadło 4 skoki, po 2 na klacz. przyczem obydwie przyjęły ogiera po 2 razy.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

9 dnia po poprzedniem stanowieniu 1 kl.
20 „ „ „ „ 1 „

1921 r. — Stanowiono 7 klaczy, wszystkie zostały źrebne.

Na 7 źrebnych przypadło 23 skoki, po 3,29 na klacz, przyczem po 2 skoki miały 3 klacze, po 3 skoki — 2 klacze, 4 skoki 1 klacz, 7 skoków 1 klacz.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

9 dnia po poprzedniem stanowieniu 2 kl.
11 dnia (w ch. od 10 dn.) po poprzed. stan. 1 kl
12 „ (w ch. od 9 dnia) „ „ „ 2 „
19 „ po poprzedniem stanowieniu 1 kl.
24 „ „ „ „ 1 „

1922 r. — Stanowiono 3 takie klacze, zostały źrebne 2, jałowa 1.

Na 2 źrebne przypadło 3 skoki, po 1,5 na klacz.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

13 dnia (w ch. od. 10 dnia) po ożrebieniu się 1 kl.
21 „ po poprzedniem stanowieniu 1 kl.

Na 1 jałową przypadło 2 skoki.

Ostatecznie przyjęła ogiera: 18 dnia po poprzedniem stanowieniu.

d) *Klacze jałowe.*

1920 r. — Stanowiono 5 takich klaczy, zostały źrebne 4, jałowa 1.

Na 4 źrebne przypadło 11 skoków, po 2,75 na klacz, przyczem 1 skok miała 1 klacz, 2 skoki 1 klacz, po 4 skoki 2 klacze.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

Odrazu przy pierwszym stanowieniu 1 klacz.
11 dnia po poprzedniem stanowieniu 1 kl.
18 „ „ „ „ 2 „

Na 1 jałową klacz przypadło 6 skoków.

Ostatecznie przyjęła ogiera: przy powtórzeniu 2 dnia po poprzedniem stanowieniu.

1921 r. - Stanowiono 5 klaczy, zostały źrebne 3, jałowe 2.

Na 3 źrebne przypadło 11 skoków, po 3,67 na klacz przyczem po 3 skoki miały 2 klacze, 5 skoków 1 klacz (Bombe, której po 3 skoku ogier został zmieniony).

Ostatecznie przyjęły ogiera:

Po powtórzeniu tego samego dnia (przedtem przyjęła 51 dnia po poprzednim skoku) 1 klacz.

9 dnia po poprzedniem skoku 1 kl.
22 „ „ „ „ 1 „

Na 2 jałowe przypadło 8 skoków, po 4 na klacz, przyczem 2 skoki miała 1 klacz, 6 skoków druga.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

Po powtórzeniu tego samego dnia (przedtem przyjęła 80 dnia po poprzednim skoku) 1 klacz; 21 dnia po poprzedniem stanowieniu 1 klacz.

1922 r. — Stanowiono 7 klaczy, zostały źrebne 5, jałowe 2.

Na 5 źrebnych przypadło 21 skok, po 4,2 na klacz, przyczem po 2 skoki miały 2 klacze, 3 skoki 1 klacz, 6 skoków 1 klacz, 8 skoków 1 klacz (Gamma, której po 5 skoku ogier został zmieniony).

Ostatecznie przyjęły ogiera:

9 dnia po poprzedniem stanowieniu 2 klacze.
11 „ (w ch. od 9 dnia) po poprzed. stan. 1 kl.
22 dnia (w ch. od 21 dn.) po poprzed. stan. 1 kl.
26 „ (w ch. od 24 dn.) „ „ „ 1 „

Na 2 jałowe przypadło 10 skoków, po 5 na klacz, przyczem 4 skoki miała 1 klacz (Serenada, której po 3 skoku ogier został zmieniony), 6 skoków 1 klacz.

Ostatecznie przyjęły ogiera:

24 dnia po poprzedniem stanowieniu 1 kl.
27 „ „ „ „ 1 „

Zestawienie powyższych obserwacji czynionych przez 3 lata 1920, 1921 i 1922 dla klaczy pełnej krwi angielskiej przedstawia się następująco.

Z 23 stanowionych po raz pierwszy w życiu młodych klaczy zostało źrebnych 16, czyli 69,6%, przyczem na klacz przypadło skoków 4,06, na te zaś co zostały jałowe po 5,43 na klacz. Tylko za wyjątkiem 2-ch klaczy, które przyjęły ogiera po poprzedniem stanowieniu w dniu 35-ym (została źrebną) i 48-ym (została jałową), u wszystkich takich klaczy wystąpił popęd płciowy od 9 do 28 dnia po poprzednim stanowieniu, przyczem 5 klaczy, które przyjęły ogiera 9 dnia zostały źrebne, z tych co wykazały chęć 14 dnia zostało 3 źrebne i 1 jałowa, 23 dnia 3 źrebne i 1 jałowa.

Z 32 stanowionych klaczy ze źrebiętami zostało źrebnych 21, czyli 65,63%; na klacz przypadło skoków 1,57, na te zaś co zostały jałowe po 2,55. Z wyjątkiem 2 klaczy, które okazały popęd płciowy po poprzedniem stanowieniu w dniu 32-im (została źrebna) i 39-ym (została jałową), wszystkie takie klacze przyjęły ogiera od 9 do 23 dnia po ożrebieniu się, lub 13 do 25 dnia po poprzedniem stanowieniu.

Przyczem z 15 klaczy, które przyjęły ogiera tylko raz jeden po ożrebieniu się, 2 zostały jałowe, a z tych, co zostały źrebne, 8 wykazały chęć 8, 9 lub 10 dnia po ożrebieniu się, reszta do 17 dnia po ożrebieniu się.

4 z reszty 6 klaczy, które zostały źrebne, przyjęły ogiera do 21 dnia po poprzedniem stanowieniu.

Z 11 klaczy, które pozostały jałowe tylko 3 przyjęły ogiera do dnia 21 po poprzedniem stanowieniu, 8 zaś po tym terminie

Z 12 klaczy które do dnia stanowienia poroniły lub straciły źrebięta, zostało źrebnych 11 klaczy, czyli 91,7%, na które przypadło po 2,73 skoków na klacz, zaś na 1 jałową 2 skoki.

Klacze z tej kategorji, które zostały źrebne, pod względem popędu płciowego zachowały się jak następuje: 1 wykazała chęć 10-go dnia po ożrebieniu się, 6 wykazały chęć 9 lub 10 dnia po poprzedniem stanowieniu, 2 do 21 dnia i 1 klacz 24 dnia.

1 klacz która pozostała jałową przyjęła ogiera 18 dnia po poprzedniem stanowieniu.

Z 17 stanowionych klaczy jałowych zostało źrebnych 12, czyli 70,59%; na klacz przypadło skoków 3,58, zaś na te co znowu zostały jałowe po 4,8.

Tylko jedna z takich klaczy odstanowiła się odrazu po pierwszym stanowieniu (została źrebna), stanowienie 2-ch klaczy zostało powtórzone tego samego dnia (1 została źrebna, 1 jałową) 1 klaczy powtórzono drugiego dnia (została jałowa), reszta klaczy wykazały chęć nie później jak 27 dnia po poprzedniem stanowieniu, przyczem 4 klacze pokazały chęć 9 dnia i wszystkie zostały źrebne.

Z klaczy które zostały źrebne tylko 2 przyjęły ogiera po 21 dniu po poprzedniem stanowieniu, z 5 zaś co pozostały na nowo jałowe, oprócz wymienionych wyżej, powtórzonych jedna tego samego dnia, druga następnego dnia, 3 klacze wykazały chęć później jak 20 dnia po poprzedniem stanowieniu.

(d. c. n.)

R. Zoppi.

O niektórych piętnach niemieckich koni pół krwi.

Wobec rewindykacji koni z Niemiec do Polski miałem możność spotkać się z najdziwaczniejszemi, a często niezgodnemi z rzeczywistością, poglądami na sprawę piętn, jakiemi wiekszość tych koni jest opatrzoną.

Gwoli przeto wyjaśnienia tej aktualnej dziś kwestji pozwalam sobie zamieścić poniższe.

Fig. 1.
Piętno stadn. w Trakenach.

Fig. 2. Piętno kontrolne
pow. Gumbinnen.

Piętna kontrolne w Niemczech odegrały poważną rolę w organizacji hodowli pół krwi. Zainicjował je Hannover, na razie jako półśrodek, gdyż piętnowanie nie było obowiązujące, lecz dobrowolne.

Wkrótce piętna przyjęły i inne prowincje Rzeszy Niemieckiej, przyczem stały się one obowiązującemi, jako t. zw. powiatowe znaki kontrolne.

Ulubionym piętnem przez niemców jest róg łosia w różnych kombinacjach.

Fig. 3.
Piętno stadniny w Graditz.

Fig. 4.
Piętno stadniny w Neustadt.

Najbardziej znanym jest powiatowy znak kontrolny Gumbinnen, podobny do piętna stada rządowego w Trakenach. Często się też u nas myli te znaki i wielu hodowców, posiadając klacze wschodnio-pruskie po ogierach rządowych — ma je za pochodzące ze stada Trakeńskiego. Różnica będących w mowie piętn jest jednak znaczna. Piętno stada trakeńskiego palone jest zawsze na prawem udzie, jest bez korony i ma wierzchołek rogu zwrócony w prawo (fig. 1), gdy piętno kontrolne wschodnio-pruskie okręgu Gumbinnen palone jest na lewem udzie, wierzchołek rogu zwrócony jest w lewo, zaś nad rogiem znajduje się korona (fig. 2).

Znak ten posiada przeszło $^{9}/_{10}$ koni wschodnio-pruskich, nic więc dziwnego, że i u koni rewindykowanych do Polski widuje się go najczęściej.

Natomiast konia ze znakiem stada w Trakenach można w Polsce spotkać bardzo rzadko i to oczywiście tylko spośród koni wybrakowanych ze stada rządowego.

Piętna innych stad państwowych w Niemczech są następujące: Graditz (fig. 3), Neustadt (fig. 4), Beberbeck (fig. 5), Georgenburg (fig. 6).

Wszystkie piętna stad rządowych palone są na prawem udzie.

Wschodnie Prusy, ta najważniejsza w Niemczech prowincja remontowa — posiada pięć piętn: 2 piętna stad państwowych. — Trakeny i Georgenburg (patrz fig. 1 i 6), jedno księgi stadnej oraz dwa kontrolne. Piętno państwowego stada w Georgenburg zostało niedawno wznowione, wskutek czego jest jeszcze rzadko spotykane.

Fig. 5. Piętno stadniny
w Beberbeck.

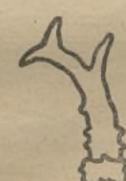

Fig. 6. Piętno stadniny
w Georgenburg.

Piętno wschodnio-pruskiej księgi stadnej które otrzymują tylko konie po ogierach państwowych lub licencjonowanych i klaczach zapisanych do ksiąg stadnych, przedstawia złączone rogi łosia (fig. 7). O ile klacz ma to piętno (małe) wypalone na lewej stronie szyi, oznacza to, że jest ona świeżo przyjęta do księgi stadnej.

Piętno wschodnio-pruskiej księgi stadnej wypala się na lewem udzie.

Piętna kontrolne we Wschodnich Prusach stosowane są dwojakiego wzoru: piętno okręgu Gumbinnen (patrz fig. 2), oraz okręgu Królewca i Allenstein (fig. 8).

Przepisy, dotyczące piętna kontrolnego opiewają, że otrzymać je może tylko koń wschodnio pruski, przyczem Zarząd Stada ogierów nie może wydać świadectwa źrebięciu.

Z tego powodu każda stacja kopulacyjna we Wschodnich Prusach prowadzi dwa rejestry stanowienia A i B.

Do rejestru A, po za klaczami zapisanemi do księgi stadnej, których potomstwo otrzymuje piętno wschodnio-pruskiej księgi stadnej (fig. 7), wpisywane są tylko klacze prawidłowej budowy i możliwie pewnego pochodzenia czy-

sto wschodnio-pruskiego, do rejestru zaś B klacze mniejszej wartości, mieszanego pochodzenia i t. p.

Do otrzymania piętna kontrolnego uprawnione są tylko źrebięta od klaczy z rejestru A wskutek czego piętno to jest

Fig. 7. Piętno wschodnio-pruskiej księgi stadnej.

Fig. 8. Piętno kontrolne pow. Królewiec i Allenstein.

dowodem ustalonego pochodzenia i wynikającej z tego większej wartości zwierzęcia

Na Pomorzu niemieckiem używane jest piętno pomorskiej Księgi Stadnej (fig. 9), co wyobraża połączone litery P. i S. Znak ten tem się odznacza, że nie posiada korony państwowej.

Fig. 9. Piętno pomorskiej księgi stadnej.

Fig. 10. Piętno poznańskiej księgi stadnej.

Palony jest na lewej stronie szyi.

W Księstwie Poznańskiem pod b. zaborem Pruskim używano piętna w kształcie orlego skrzydła (fig. 10), palonego na lewem udzie. Było to piętno księgi stadnej. Jako piętno kontrolne stosowano literę P z koroną (fig. 11), paloną na lewej stronie grzbietu.

Odnośnie znaczenia piętna — znajdujemy we wschodnio-pruskiej Księdze Stadnej na str. XXIII następujące zdanie: „Zadaniem piętna kontrolnego jest akcentowanie pochodzenia koni niemieckich, aby w ten sposób uniemożliwać w handlu sprzedawanie koni niemieckich, jako zagranicznych, co wobec dodatnich wyników, osiągniętych przez niemiecką hodowlę, byłoby reklamą dla zagranicznego materjału hodowlanego".

Dużo jest oczywiście w tem zdaniu zarozumiałości co do wartości konia wschodnio pruskiego, jeśli chodzi wszakże

Fig. 11. Poznańskie piętno kontrolne.

o naoczne stwierdzenie pochodzenia konia na rynku światowym — to piętno odgrywa tu swoją rolę.

Niema też wątpliwości, że piętno kontrolne przy tworzeniu okręgów hodowlanych posiada nader poważne znaczenie, co praktyka wykazała we Wschodnich Prusach, gdzie organizacja hodowli pół krwi posunięta jest bardzo daleko, do czego przyczyniło się między innymi w wysokim stopniu racjonalne piętnowanie koni.

Warszawa, dn. 21.XII 1922 r.

Jan Grabowski.

K R O N I K A.

KRAJOWA.

— **Dziennik Ustaw** Rzeczypospolitej Polskiej w Nr. 1 z dnia 4 stycznia r. b. ogłosił:

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 6 grudnia 1922 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w przedmiocie zmiany ogólnych przepisów o totalizatorze na torach wyścigowych towarzystw wyścigów konnych.

Na podstawie art. 19 i 27 dekretu o tymczasowej organizacji władz naczelnych (Dz. P. K. P. z r. 1918 Nr. 1, poz. 1) oraz w myśl § 22 ogólnych przepisów o totalizatorze na torach wyścigowych towarzystw wyścigów konnych (Ros. Zb. Praw i Rozp. Rząd II r. 1911 Nr. 59, poz 383) zarządza się co następuje:

§ 1. Paragraf 10 ogólnych przepisów o totalizatorze na torach wyścigowych towarzystw wyścigów konnych (Ros. Zbiór Praw i Rozp Rząd. II rok 1911 Nr. 59, poz 383) otrzymuje brzmienie następujące:

„Władze towarzystwa mają prawo, według swego uznania, zupełnie nie otwierać zakładów wzajemnych na pojedyńcze dnie lub wyścigi, lub nie przyjmować stawek na niektóre konie; w tym ostatnim wypadku koń startuje pod Nr. 0 i przy obliczeniu nie jest wcale brany w rachubę".

Paragraf 15 ogólnych przepisów o totalizatorze na torach wyścigowych towarzystw wyścigów konnych (Ros. Zbiór Praw i Rozp. Rząd. II rok 1911 Nr. 59, poz. 383) otrzymuje brzmienie następujące:

„Od każdego sprzedanego biletu zakładów wzajemnych Towarzystwo potrąca 13%, z czego 10% idzie na rzecz

Towarzystwa, 1%—na zakup ogierów dla Zarządu Stadnin Państwowych i 2%—na rzecz tego miasta, w którym urządzane są zakłady wzajemne".

Po paragrafie 15 powołanych ogólnych przepisów o totalizatorze wstawia się nowe paragrafy 15-a i 15-b treści następującej:

„15-a. W przeciągu dwóch tygodni po skończonym sezonie winno jest Towarzystwo przedstawić Zarządowi Stadnin Państwowych sprawozdanie z obrotów wzajemnych zakładów z wyszczególnieniem każdego wyścigu i obrachunku oddzielnie, oraz Nr. kwitów na odsetki z odliczeń od obrotów wniesione do kasy miejskiej.

Odliczenia na rzecz miasta winny być uiszczone do kasy miejskiej w przeciągu ośmiu dni od dnia wyścigu".

„15-b. Każdy, kto robi stawkę we wzajemnych zakładach, wyraża tem samem poddanie się niniejszym przepisom i prawidłom wyścigowym, a w szczególności przepisom następującym:

Stawki mogą być robione według następująch kategorji:

a) na konia wygrywającego i

b) na konie, które przyjdą na pierwszem i drugiem miejscu, jeśli w wyścigu bierze udział najmniej cztery konie i na pierwszem miejscu, drugiem i trzeciem miejscu, jeśli w wyścigu bierze udział siedem lub więcej koni.

Wszystkie zrobione stawki są sumowane i obliczane według kategorji i wypłata musi być we wszystkich kasach jednakowa dla każdej kategorji.

Stawka nie może być niższa, jak 20 marek polskich, wyższe zaś stawki muszą stanowić jakikolwiek iloczyn tej sumy.

Przy przyjmowaniu stawek kasy nie są obowiązane zmieniać pieniędzy lub wydawać resztę.

Jeśli w jednym wyścigu biega kilka koni jednego właściciela, to stawki na konia wygrywającego są przyjmowane tylko na stajnię, a na konie z miejscem—na każdego osobno.

Stawki można robić do chwili, kiedy sędzia u celownika da sygnał do zamknięcia kas.

Stawki będą zwrócone:

a) na konia, który nie stawił się do startu,

b) na konia, który został pozbawiony nagrody,

c) na konia, który został na starcie,

d) na wszystkie konie:

1) jeśli żaden koń nie skończył wyścigu,

2) jeśli w wyścigu biorą udział konie tylko jednego właściciela,

3) jeśli na konia, który wygrał, lub względnie na każdego z koni, które przyszły na płatnych miejscach, nie było ani jednej stawki.

Jeśli w wyścigu bierze udział kilka koni jednego właściciela i jeśli który z nich nie stawi się do startu lub pozostanie na starcie to stawki na konia wygrywającego nie podlegają zwrotowi, stawki, zaś na miejsce zwraca się tylko za tego konia, który pozostał na starcie.

Przed przystąpieniem do obliczenia wygranych odlicza się od ogólnej sumy stawek obu kategorji ustanowione według § 15 odsetki.

Wygrana oblicza się na marki polskie, sumy mniejsze od jednej marki są uznane, jako niepodzielne, i powstałe z nich pozostałości stanowią dochód Towarzystwa.

Określenie, ile jest płatnych miejsc dla wzajemnego zakładu, robi się zawsze według ilości koni, których jeźdźcy byli zważeni, bez względu na to, ile koni stawi się do startu lub ile ruszy od startu.

Obliczanie wygranych robi się jak następuje:

1) w zakładach na konia wygrywającego cała suma, przypadająca do podziału dzieli się na ilość stawek, zrobionych na konia, który wygrał wyścig;

2) w zakładach na konie z miejscem wszystkie stawki na te konie, które zajęły płatne miejsce, odejmuje się od sumy, przeznaczonej do podziału, pozostałą sumę dzieli się następnie przez dwa lub trzy, stosownie do ilości płatnych miejsc w danym wyścigu, nawet jeśliby na płatnych miejscach przyszło więcej koni, niż było miejsc. Każda taka druga lub trzecia część dzieli się przez ilość stawek, zrobionych na każdego konia oddzielnie, i wypłaca się z dodaniem stawki;

3) jeśli dla jakiejkolwiek przyczyny do mety nie przyszło tyle koni, ile było płatnych miejsc, lub jeśli na jednego, a względnie na dwa konie z tych, które przyszły z miejscem, nie było ani jednej stawki—to cała wygrana przenosi się na pozostałego lub pozostałe konie;

4) jeśli dwa lub więcej koni przyjdzie głowa w głowę, to obliczenie robi się jak w zakładach dla koni z miejscem.

Wypłata wygranych ma miejsce zaraz po zakończeniu i sprawdzeniu obliczeń i po otrzymaniu od sędziego u celownika powiadomienia, że na wypłacenie zezwala.

Takie postanowienie sędziego u celownika jest nieodwołalne, nawet jeśliby na skutek późniejszego postanowienia Zarządu lub Komisarzy Towarzystwa, porządek przyjścia koni do mety uległ zmianie.

Zezwolenie na wypłatę nie może być dane, jeśli przed zakończeniem sprawdzania wag będzie wniesione zażalenie, dotyczące czy to konia, który wygrał, czy konia, który przyszedł z miejscem, do chwili osądzenia zażalenia.

Jeśli jednak wyrok nie może być wydany w przeciągu jednej godziny, to wypłata ma miejsce według porządku, w jakim konie przyszły do celownika, według orzeczenia sędziego u mety.

Wypłata nie może być nigdy niższą od stawki.

Wypłata uskutecznia się tylko za przedstawieniem biletu, który jest zawsze na okaziciela.

Bilety zgubione, przecięte, rozdarte i poplamione nie będą płacone.

W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, Prezes Towarzystwa może zezwolić na opłacenie takich biletów. W takim razie wypłata następuje nie wcześniej, jak po upływie ośmiu dni.

Bilet kupiony nie może być zwrócony, ani zamieniony.

Za podrabianie lub fałszowanie biletów wzajemnych zakładów winni podlegają odpowiedzialności karnej.

Wypłata biletów dokonywa się na torze w kasach wzajemnych zakładów w dzień wyścigu do chwili zamknięcia kas, nie opłacone bilety mogą być reklamowane w specjalnej kasie na torze w czasie wyścigów lub w Zarządzie Towarzystwa w przeciągu siedmiu dni, po upływie których bilety są przedawnione i nie podlegają opłaceniu".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą od dnia ogłoszenia

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych: *J. Raczyński.*
Minister Spraw Wewnętrznych: *A. Kamieński.*

Powyższe rozporządzenie nie omieszka zaznaczyć się dodatnio na naszej hodowli. Dotychczasowe nadmierne

obciążenie dochodów z totalizatora na rzecz Magistratu pozbawiało Towarzystwo Zachęty Hodowli Koni w Polsce środków niezbędnych do osiągnięcia jego najpierwszych i najważniejszych celów, tak ściśle zespolonych ze sprawami podniesienia się gospodarczego Państwa i jego stanu obrony.

— **Ze stada Byszów** A. i J. Bronikowskich.

W skład stada wchodzą klacze pełnej krwi:

1) La Renterja (Horizont II i Violette de Parme),
2) Red Start (Horizont II i Red Jaj),
3) Lola Beeth (Cordon i Lora Dare),
4) Chuckle (Rabelais i La Chronique),
5) Risotta (Rising Glass i Kleinod) i
6) Jersey Lily (Alaric i Princess Greza).

Pokryte są:

Magnanem (Slieve Galion i Magnes) — La Renterja,
Dealerem (Santry i Dear Lady) — Lola Beeth,
Huszarem II (Horkay i Capucine) — Chuckle,
Parachutem (Perdiccas i Mira) — Red-Start.
Risotta i Jersey Lily są jałowe.

W Byszowie w roku bieżącym stacjonowany ogier państwowego depo ogierów — Carabas (Carbine i Dolly Watts) i nim klacze będą pokryte.

Z przychówku stadnego: 2 l. ogierek kasztanowaty Beeth Morgan (Morganatic i Lola Beeth) sprzedany gronu oficerów I pułku ułanów Krechowieckich; roczniaki: gniady ogierek Bagnet (Huszar II i Lola Beeth) i gniady ogierek Bandolet (Huszar II i La Renterja) sprzedane do stajni wyścigowej p. H. Towarnickiego.

— **Z Zarządu Stadnin Państwowych.**

W listopadzie i grudniu r. z. Z. S. P. otrzymał z rewindykacji z Niemiec 10 ogierów pełnej krwi angielskiej, oraz 11 ogierów reńsko-belgijskich.

Ogiery te rozmieszczono jak następuje.

Pełna krew angielska.

Państwowe stado ogierów w Janowie Podlaskim.

1. Berliner (Biniou — Cream Tart).
2. Finnländer (St. Maclou — Five o'clock),
3. Jodler (Canopus — Ikara),
4. Heribert (Icy Wind — Hajnal),
5. Ritter (St. Maclou — Rettungsmedaille),
6. Rittersporn (St. Saulge — Molly Clarke).

Państwowe stado ogierów Bogusławice.

7. Cymbal (Malua — Charlotte),
8. Pillao (Robert le Diable — Pillango),
9. Werther (Ossian — Iris),

Państwowe stado ogierów Sądowa Wisznia.

10. Filon (Good Morning Grisette).

Reńsko-belgijskie.

8 ogierów p. stado ogierów Kraków dla okręgu Śląska Górnego.

3 ogiery p. stado ogierów Starogard.

— **Jersey Lily** klacz stadna p. M. Bersona została sprzedana p. J. Bronikowskiemu.

— **Brise Guigne** została nabyta przez ks. A. Czartoryskiego i włączona do stada Krasne.

— **Ppłk. M. Butkiewicz** nabył od ks. A. Czartoryskiego zeszłoroczny przychówek stada Krasne, a mianowicie; ogierki: 1) po Madjarze i Błyskawicy, 2) Madjarze i Strypie, 3) Mości Księciu i Blameless i klaczki: 4) po Madjarze i Bradze i 5) Madjarze i Blondynie.

MYŚLIWSKA.

— **9 grudnia** r. z. odbyło się w Pruchnie na Śląsku Cieszyńskim (teren Koła Myśliwskiego przy Z. S. P.) polowanie, na którem w 12 strzelb ubito 98 zajęcy, 2 króliki i 6 bażantów.

KOMUNIKATY.

— **Instrukcja** *dla właścicieli klaczy pełnej krwi angielskiej, umieszczonych w Państwowej Stadninie Koni w Janowie w r. 1923, celem odchowania przez ogiery czołowe.*

Zarząd Stadnin Państwowych podaje do wiadomości, że w r. 1923 przyjmowane będą do Państwowej Stadniny Koni w Janowie prywatne klacze pełnej i wysokiej pół krwi angielskiej, celem odchowania przez ogiery: Baltazar, Illuminator, King's Idler, Manton Morganatic, Mości Książę na następujących warunkach:

1) Hodowcy pragnący korzystać z wyżej wymienionych ogierów, winni złożyć deklarację pisemną do Zarządu Państwowej Stadniny Koni w Janowie (poczta, telegraf i telefon w miejscu st. kol. Biała Podlaska), nie później jak do dnia 15 lutego 1923 r., z wyszczególnieniem klaczy do odchowania, ich pochodzenia, wieku, nazwy ogiera, który ostatnio klacz odchował daty ostatniego skoku, jak również wskazać ogiery, z jakimi klacze mają być odchowane.

2) Klacze, z wyjątkiem tych, które mają się żrebić w styczniu 1923 r. nie mogą być sprowadzone do Janowa przed dniem 1 lutego.

3) Pasza dla klaczy dostarczoną będzie przez administrację stadniny, po cenach kosztu.

4) Ze względu na brak pomieszczeń dla służby prywatnej i trudności w zaprowiantowaniu jej, nadesłane klacze obsługiwane będą przez służbę stadniny, za co pobieraną będzie opłata po 750 — 1000 mk. dziennie od klaczy, czyli 23 250 — 31,000 marek miesięcznie.

5) Przed sprowadzeniem klaczy, właścicieli ich obowiązuje wniesienie lub nadesłanie do Zarządu Państwowej Stadniny Koni w Janowie następujących sum:

a) opłaty za stanowienie klaczy, podług taksy podanej poniżej (p. 10),

b) jednorazowego wkładu po 5,000 mk. od klaczy na administrację (na kancelarję, druki, dezynfekcję, remont pomieszczeń i t. p.),

c) 150,000 mk. tytułem kaucji na paszę i koszta utrzymania od jednej klaczy.

Przed otrzymaniem tych sum i podpisanego zobowiązania klacze w żadnym razie przyjęte do stadniny nie będą.

6) Sporządzane i przedstawiane każdomiesięcznie przez Zarząd Państwowej Stadniny Koni w Janowie rachunki za wydaną paszę i obsługę, oraz ewentualne koszty leczenia winny być bezzwłocznie przez właścicieli klaczy regulowane.

7) Przyprowadzone do Janowa klacze mają być bezwarunkowo zabrane przed 15-ym czerwca 1923 roku, w przeciwnym bowiem razie a także w wypadku niezapłacenia przez właściciela klaczy rachunku za utrzymanie ich, w przeciągu miesiąca od daty wystawienia — na zasadzie posiadanego przez Zarząd Państwowej Stadniny Koni w Janowie i podpisanego przez hodowcę zobowiązania klacze sprzedane będą przez publiczną licytację dnia 20/VI 1923 r.

8) Klacze, podejrzane o choroby zaraźliwe, w żadnym razie przyjęte nie będą.

9) W razie, gdy klacz zachoruje w stadzie Janowskiem na miejscu będzie leczona na koszt właściciela.

10) Za stanowienie klaczy pobieraną będzie następująca opłata:

a) od ogiera Baltazar (Roi Herode — Gravitation po St. Simon) 100,000 mk. (wyłącznie do pełnej krwi),

b) od ogiera Illuminator (Radium — Ayesha po Ayrshire — 100,000 mk. (wyłącznie do pełnej krwi),

c) od ogiera King's Idler (Lomond — In Sight po Winkfield) — 100,000 mk.,

d) od ogiera Manton (Bayardo — Jane Grey II po Le Sançy) — 100,000 mk. (wyłącznie do pełnej krwi),

e) od ogiera Morganatic (St. Simon — Molly Morgan po Morgan) — 50,000 mk. (wyłącznie do pełnej krwi),

f) od ogiera Mości Książę (Sac a Papier — Izbica po Carlton) — 100,000 mk. Klacze nie pełnej krwi 50% taniej.

Warszawa, dn. 29 grudnia 1922 r.

Inspektor Generalny
Jan Grabowski.

Dyrektor Z. S. P.
Fryderyk Jurjewicz

Redaktor i wydawca: M. RADWAN. **Druk K. Kowalewskiego, Warszawa, Piękna 15.**